

Temat pocztowy

Znaczek na datowniku okolicznościowym (1)

Marek Zbierski

Z ilustracjami znaczka na znaczku spotykamy się dość często, ale znaczka na datowniku okolicznościowym lub frankaturze mechanicznej, już rzadko. Filateliści i poczta naszych zachodnich sąsiadów sięgają po ten motyw znacznie częściej. Może powodem jest, że obecnie zarejestrowanych mają ok. 130 klubów zainteresowań, a te, przy okazji swoich imprez i rocznic, sięgają po grafikę znaczka pocztowego na upamiętniających je datownikach okolicznościowych. Poczta ochoczo bierze w tych działaniach udział i mamy przez to ciekawe walory filatelistyczne.

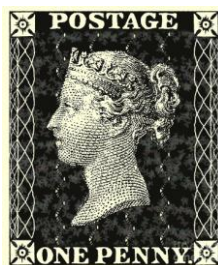
W ostatnich kilkunastu latach datowniki okolicznościowe Poczty Niemieckiej mają dużą zaletę, która odróżnia je od podobnych rekwizytów z innych państw: niektóre projekty graficzne zawierają sporą ilość tekstu, który pozwala zidentyfikować nie tylko okazję wydania, ale wiele informacji związanych z wykorzystanym motywem graficznym.

Ryc. 1 i 2.

Datowniki te są znormalizowane zarówno pod względem technicznym, jak i graficznym (przykłady powyżej). Mechanizm pozwala na przyłożenie stempla do koperty lub kartki (jak w numeratorze), przez co odbitki są równomierne i estetyczne (Ryc. 1 i 2).

W poszukiwaniu odpowiedniego materiału przejrzałem wiele stron internetowych, które nie po raz pierwszy są magazynem informacji i zestawień różnych walorów. Kolejność prezentowanych poniżej walorów odpowiada dacie ukazania się znaczka, który pokazano na datowniku okolicznościowym.

Ryc. 3-7. Datowniki z okazji Dnia znaczka i imprez filatelistycznych oraz pierwszy znaczek świata w 175. rocznicę jego wprowadzenia do obiegu w 1840 r.

Ryc. 8 i 9. Datownik z okazji niemiecko-brazylijskiej wystawy filatelistycznej oraz pierwszy znaczek Brazylii z 1843 r.

Ryc. 10-12. Datowniki z okazji pokazu „Fascynacja Mauritiusem”, stempel FDC oraz znaczek z 1847 r.

Na znakomitej większości niemieckich datowników okolicznościowych widzimy jednak klasyczne znaczki ilustrujące historię poczt tego kraju (w okresie do lat 70-tych XIX wieku, a w przypadku Królestwa Bawarii i Królestwa Wirtembergii aż do 1920 r., obowiązywały różnicowane porządki prawne w dziedzinie funkcjonowania poczty). Królestwa te miały wówczas specjalny status, gdyż posiadały własną administrację i niezależnie regulowały opłaty pocztowe za przesyłki lokalne na swoich terenach.

Ryc. 13-17. Datowniki z okazji Dnia znaczka, kilku jubileuszy klubów filatelistycznych oraz pierwszy znaczek Bawarii z 1849 r. (nazywany „czarną jedyką”).

Ryc. 18-20. Datownik z okazji spotkania wymiennego w Monachium/pierwsze znaczki Bawarii z 1850 r.

Błędnodruk znaczka Badenii (Mi nr 4) o nominale 9 Kreuzerów powstał przez omyłkowy druk w kolorze niebiesko-zielonym zamiast różowego (Ryc. 15), jak znaczek za 6 Kreuzerów. Znane są trzy stemplowane egzemplarze tego błędnodruku, z czego dwa na przesyłkach. Błędnodruki te należą do największych rarytasów filatelistyki światowej.

Ryc. 21 i 22. Datownik z okazji Dnia znaczka z informacją o błędnodruku tego znaczka z pierwszej serii Badenii z 1851 r.

Ryc. 23 i 24. Datownik z okazji 40-lecia klubu ARGE USA-Canada w Niemczech z dwoma klasycznymi znaczkami tematycznymi: z 1851 oraz 1918 r.

Prawa ilustracja na datowniku to znaczek z pierwszej serii Kanady z 1851 r. (Mi 1-6).

Bóbr jest mocno związany z historią Kanady – jego wizerunek umieściła w 1678 r. Kompania Zatoki Hudsona, handlująca futrami, w swoim godle na umowach zawartych z kolonistami. Symbol zaaprobował wówczas Gubernator tej francuskiej kolonii.

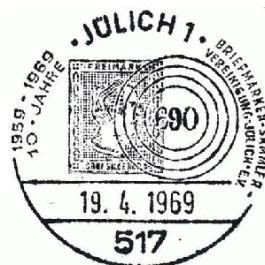
Kanadyjski znaczek z bobrem jest wczesnym filatelistycznym walorem tematycznym.

Odwrotka Jenny z 1918 r. (Ryc. 24) gościła już na łamach naszego biuletynu kilkakrotnie.

Ryc. 25. Znaczek z bobrem z 1851 r.

Utworzony w czerwcu 1815 r., podczas kongresu wiedeńskiego, Związek Niemiecki, konfederacja 35 państw (księstw i królestw) oraz 4 wolnych miast, służyła wspólnemu zorganizowaniu gospodarek tych państw. Związek został powołany w celu zapewnienia bezpieczeństwa wewnętrznego oraz zewnętrznego państw członkowskich. Należące do niego państwa niemieckie miały zakaz jednoczenia się.

Ryc. 26-28. Datowniki z okazji rocznicy klubu w Jülich, Dnia znaczka oraz znaczek Prus z 1857 r.

Ryc. 29 i 30. Datownik z okazji Dnia znaczka i 150-lecia wydania pierwszego znaczka Wolnego Miasta Hamburga w 1859 r.

Ryc. 31 i 32. Datownik z okazji Dnia znaczka oraz jeden z pierwszych znaczków Księstwa Oldenburg z 1859 r.

Ryc. 33 i 34. Datownik z okazji wystawy filatelistycznej NAPOSTA 05 oraz znaczek Księstwa Hanoweru z 1860 r.

Ryc. 35-37 (powyżej). Datownik z okazji spotkania wymiennego w Monachium oraz kolejne znaczki Królestwa Bawarii z 1862 r.

Ryc. 40 i 41. Datownik z okazji 150-lecia znaczka Wielkiego Księstwa Meklemburgii-Strelitz oraz pierwszy znaczek z 1864 r.

Ryc. 42 i 43. Datownik z okazji Dnia znaczka oraz znaczek z drugiej serii Wielkiego Księstwa Meklemburgii-Strelitz również z 1864 r.

Ryc. 44-46. Datownik z okazji Dnia znaczka oraz znaczki Księstwa Braunschweigu z 1865 r.

Ryc. 47 i 48. Datownik z okazji 50-lecia klubu zainteresowań ARGE Brazylia w Niemczech oraz znaczek brazylijski z 1866 r. z podobizną cesarza Piotra II.

Cesarz Piotr II (Pablo II) rządził Brazylią 49 lat i był jedynym władcą urodzonym w tym kraju. W okresie jego rządów Brazylia wkroczyła na drogę uprzemysłowienia (budowano pierwsze utwardzone drogi, koleje, kable podmorskie i fabryki). Podjął także pierwsze kroki w celu zniesienia niewolnictwa. Liberalizm cesarza wywołał jednak konflikt z konserwatywną częścią tamtejszego społeczeństwa. Mimo, że był lubiany przez naród, został w 1889 r. zmuszony przez juntę wojskowa do ustąpienia z tronu i z rodziną udał się na wygnanie.

Ryc. 49 i 50. Datownik z okazji pokazu filatelistycznego z udziałem wystawców austriackich z Klagenfurtu oraz znaczek Cesarstwa z 1867 r. z podobizną cesarza Franciszka Józefa.

Ryc. 51 i 52. Datownik z okazji wystawy filatelistycznej w Harburgu (od 1938 r. dzielnicy Hamburga) oraz znaczek Królestwa Prus z 1867 r.

Ryc. 53 i 54. Datownik z okazji 100-lecia znaczka Helgolandu oraz pierwszy znaczek tej wyspy z podobizną królowej Wiktorii z 1867 r.

Od 1 czerwca 1866 r. Helgoland podlegał jurysdykcji poczty brytyjskiej.

Północnoniemiecki Okręg Pocztowy (NDP) był organem ds. poczty i telegrafu na terenie Związku Północnoniemieckiego (zrzeszającego pod przewodnictwem Cesarstwa Prus ok. 20 dotychczas niezależnych księstw i miast niemieckich) w okresie od stycznia 1868 do 1871 r. i był prekursorem Poczty Rzeszy.

Ryc. 55-59. Datowniki z okazji 100. i 150. rocznicy powstania Północnoniemieckiego Okręgu Poczтового (Norddeutscher Postbezirk) oraz znaczek z pierwszej serii NDP z 1868 r.

Poczta Rzeszy (Reichspost) wyłoniła się z NDP w wyniku zmiany nazwy 12 maja 1871 r. Jej obszar działania początkowo odpowiadał obszarowi byłego Północnoniemieckiego Okręgu Poczтового, rozszerzonego o cesarski stan Alzacji-Lotaryngię.

Ryc. 60 i 61. Datownik z okazji 40-lecia berlińskiego klubu filatelistów oraz znaczek Poczty Rzeszy z 1872 r.

Ryc. 62 i 63. Datownik z okazji 30-lecia zjednoczenia Niemiec, 140-lecia koła filatelistycznego w Zeitz i Dnia znaczka oraz znaczek Poczty Rzeszy z 1875 r. w walucie markowej.

Ryc. 64 i 65. Datownik z okazji 50-lecia klubu filatelistycznego w Berlinie oraz kolejny znaczek Poczty Rzeszy z 1875 r.

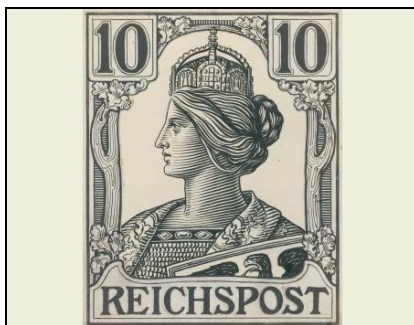
Wielkie Księstwo Badenii, Królestwo Bawarii i Królestwo Wirtembergii miały początkowo specjalny status, gdyż posiadały jeszcze własną administrację i niezależnie regulowały opłaty pocztowe za przesyłki lokalne na swoich terenach.

Ryc. 66 i 67. Datownik z okazji 100-lecia klubu filatelistycznego w Bambergu oraz znaczek Królestwa Bawarii z 1876 r.

Wraz z nadejściem nowego tysiąclecia Ministerstwo Poczty Rzeszy wyemitowało znaczki pocztowe o bardziej nowoczesnych motywach, a nie takie, które przedstawiają jedynie liczby, herby czy wizerunek władcy. Spora liczba projektów związanych było z motywem Germanii, z którą – zdaniem ministerstwa – powinny się identyfikować wszystkie państwa niemieckie.

W 1902 r. napis „Reichspost” został zastąpiony nowym, „Deutsches Reich”. Odtąd znaczki były używane także w Królestwie Wirtembergii, jedynie w Bawarii do 1920 r. używano własnych znaczków pocztowych.

Ryc. 68. Konkurencyjny projekt znaczka Alberta Krügera.

Seria znaczków z wizerunkiem Germanii obejmuje łącznie 60 wartości (bez podtypów) w różnych wzorach i była w obiegu pocztowym w latach 1900-1922.

Ten neutralny motyw Germanii wybrano po to, aby ułatwić przejście pocztowego systemu w Bawarii i Wirtembergii i jego standaryzację w całym państwie.

Modełką dla portretu Germanii była aktorka Anna Fühling.

Ryc. 69-71. Znaczek z motywem Germanii, przyjęty do realizacji szkic oraz datownik z okazji wystawy „Germania – mit i znaczek”.

Projekt serii znaczków z Germanią, zatwierdzony przez samego cesarza Wilhelma II, sporządził Paul Eduard Waldruff.

Ryc. 72 i 73. Datownik z okazji 100-lecia Wolnego Państwa Bawarii oraz znaczek z 1919 r. r. z podobizną króla Ludwika III.

Ryc. 74 i 75. Datownik z okazji 100-lecia hiperinflacji w Niemczech oraz znaczek z początku inflacji o nominale 20 marek z początku 1923 r.

Ryc. 76 i 77. Datownik z okazji 100-lecia wielkiej inflacji w Niemczech oraz znaczek o najwyższym nominale 50 miliardów marek z ostatniego tygodnia listopada 1923 r.

Na prezentowanych powyżej datownikach okolicznościowych widzimy w większości klasyczne znaczki pocztowe. Tylko w wyjątkowych ekspozycjach tematycznych możemy sobie wyobrazić ich wykorzystanie. Datowniki, w których grafikach pokazano te znaczki, już bardziej.

(ciąg dalszy w następnym biuletynie)

◆◆◆

Temat pocztowy

Znaczek na datowniku okolicznościowym (2)

Marek Zbierski

Na prezentowanych w pierwszej części artykułu datownikach okolicznościowych widzimy w większości tzw. klasyczne znaczki pocztowe. Jest to spójne z przyjętą chronologiczną koncepcją dla tego opracowania.

Dwa datowniki okolicznościowe z ilustracją wprowadzonego w 1857 r. znaczka Prus przedstawione zostały już w pierwszym odcinku (str. 49). Półtora tego znaczka znajduje się na słynnym liście, który mogliśmy podziwiać na zeszłorocznej wystawie w Essen.

List ze Stralsundu, adresowany do mistrza murarskiego w Berlinie, został wysłany ok. 1860 r. (stemple nadawcze są bez daty). Opłata 3 Silbergroschen za list do adresata powyżej 20 mil została dokonana i przyjęta przez pocztę za pomocą 1,5 znaczka Prus z 1857 r. List ten znajdował się w zbiorach najwybitniejszych filatelistów (Phillipa von Ferrary'ego, Rotschilda, czy Erivana Hauba). Od 2020 r. jest w kolekcji Alfreda Schmidta, prezesa BDPH.

Ryc. 77-79. Datowniki FDC z okazji wystawy IBRA 2023 oraz znaczek Prus z 1857 r.

Ryc. 80 i 81. Słynny „List ze Stralsundu” oraz jego fragment na znaczku z okazji Dnia znaczka.

Znaczki wydane w latach 30-tych, które widzimy na niemieckich datownikach okolicznościowych, to już znaczki tematyczne.

Ryc. 82 i 83. Datownik z okazji 25-lecia DAPC (Niemiecki Klub Aerofilatelistów) oraz znaczek ze sterowcem „Graf Zeppelin LZ 127” z 1931 r.

Ryc. 84 i 85. Datownik z okazji Dnia znaczka oraz znaczek z parowcem transatlantyckim „Hamburg” z 1937 r.

Zwodowany w 1926 r. pasażerski statek ss „Hamburg” obsługiwał linię z Hamburga do Nowego Jorku, zabierając do 950 pasażerów. Po przebudowach stał się od 1931 r. statkiem wycieczkowym m.in. dla turystów amerykańskich. W czasie wojny służył jako baza szkoleniowa dla załóg okrętów podwodnych. 7 marca 1945 r., po przewiezieniu kolejnych 10 tysięcy uchodźców, uciekając przed atakiem brytyjskiego lotnictwa, wpadł na minę na Bałtyku. Bez ofiar w ludziach zatonął koło portu w Sassnitz. Po pięciu latach został wydobyty i przebudowany na bazę wielorybniczą. Od 1960 r. jako „Jurij Dołgoruki” pływał do 1976 r. pod flagą radziecką.

Ryc. 86 i 87. Datownik z okazji 70-lecia klubu kolekcjonerów w Velbert oraz znaczek z Grafem Zeppelinem z 1938 r.

Użycie balonów przez amerykański Union Army Balloon Corps w latach 1861-63 oraz w czasie oblężenia Paryża w 1870 r. spowodowało gen. Ferdynanda Grafa von Zeppelina (1838-1917) do założenia spółki, której celem była produkcja sterowców. W 1900 r. zbudował pierwszy sterowiec o konstrukcji szkieletowej. W latach 1910-14 sterowce odbyły szereg bezwypadkowych lotów pasażerskich przemierzając ok. 160 tys. km. Od 1913 r. weszły też na wyposażenie armii. Po słynnym wybuchu w Lakehurst w 1937 r. zaniechano użytkowania tego rodzaju statków powietrznych.

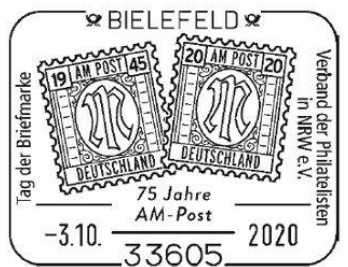
Ryc. 88 i 89. Datownik z okazji Dnia znaczka oraz znaczek przedstawiający Bazylikę Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Gdańsku – największą ceglana budowlę na świecie z 1939 r.

Ryc. 90 i 91. Datownik z okazji Dnia znaczka oraz znaczek z tej samej okazji, przedstawiający Petera Schmidta, filatelistę z Würzburga z 1942 r.

Ostatnie miesiące II wojny św. to krótki, ale przecież zrozumiały okres prostszych form graficznych i czasami prymitywnych technik poligraficznych.

Poczta niemiecka wstrzymała swoją działalność w wyniku zajęcia pod koniec października 1944 r. zachodnich terenów kraju przez armię amerykańską. Władze okupacyjne szybko reaktywowały struktury cywilne, w tym także pocztę. W tym samym czasie dostarczono przygotowane już w USA znaczki, na których widzimy wydrukowaną pismem gotyckim dużą literę „M” (*military*), a u góry „AM POST” (skrót od: poczta wojsk sprzymierzonych).

Ryc. 92-96. Datowniki z okazji rocznicy znaczków „AM POST” oraz pokazane na nich dwa nominały z 1945 r. (znaczek za 19 Pf na stemplu po lewej jest tworem fantazji grafika).

Pierwsze znaczki wprowadzono do obiegu w Akwizgranie 19 marca 1945 r. Rozszerzenie stosowania znaczków AM POST na brytyjską strefę okupacyjną spowodowało, że następne emisje (łącznie wydano ich 35) drukowano także w Londynie, a później w Brunzwicku.

Ryc. 97 i 98. Datownik z charakterystyczną literą „M” oraz znaczek z okazji rocznicy wydania dla „AM POST” z 2020 r.

Tymczasem w radzieckiej strefie okupacyjnej ukazywały się lokalne wydania, m.in. w Apoldzie, miasteczku w Turynii, na północny wschód od Weimaru.

Ryc. 99-101. Datowniki upamiętniające 3-znaczkową serię z lipca 1945 r. (ważność obiegowa do października 1946 r.).

Z początkiem sierpnia 1945 r. wprowadzono w rejonie Berlina znaczki pocztowe do opłaty za listy i karty z wizerunkiem niedźwiedzia (sześć różnych grafik). Od końca października 1945 r. wykorzystywane były także na terenie dykcji poczty w Poczdamie.

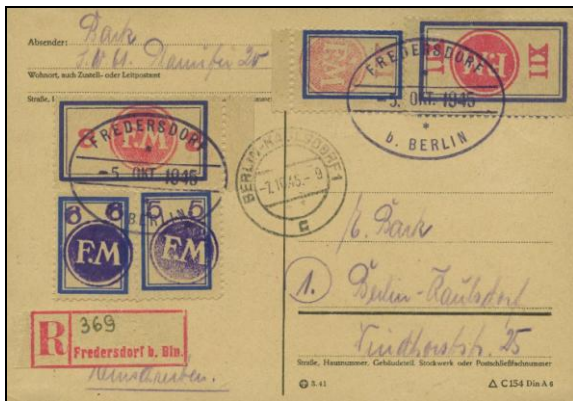

Ryc. 102 i 103. Datownik z okazji Dnia znaczka oraz znaczek z symbolem Berlina z 1945 r.

Historia „pomocniczych znaczków” z Fredersdorfu z pierwszego okresu po wyzwoleniu przez wojska sowieckie została dokładnie opisana i poparta dokumentami w literaturze [1]. Już w czerwcu 1945 r. za zgodą miejscowego komendanta otwarto we Fredersdorfie urząd

pocztowy. Prowadził go jego dotychczasowy pracownik Franz Massimo, który nie splamił się przynależnością do NSDAP. Również za zgodą radzieckiego komendanta zorganizował on znaki opłaty, które wykorzystywał od 19 czerwca w miejscowym obrocie pocztowym.

Ryc. 104-106. Datownik z okazji Dnia znaczka oraz przesyłka [2] i lokalny znaczek z Fredersdorfu z 1945 r.

Wyprodukowane przez inspektora Massimo „pomocnicze znaczki” umożliwiały okolicznym mieszkańcom wysyłkę listów i kart pocztowych bez fatygowania się do urzędu pocztowego i nadawanie przesyłek bez stempla „Gebühr bezahlt” (*porto opłacone*). Pół roku później dyrekcja poczty w Berlinie uznała przesyłki tak opłacane za niezgodne z zasadami pocztowymi.

Skrót na stempełku „FM” nie oznacza „Franz Massimo” lecz „Frei-Marke” (*znak opłaty*). W okresie 19.06.-22.11.1945 r. Massimo sprzedał takich znaków opłaty za 10.800 RM.

Od 24 listopada zmuszony był już sprzedawać znaczki wydane przez OPD Berlin, przedstawione wyżej (Ryc. 103).

Filateliści (trudno uwierzyć, że w tych czasach byli aktywni) zwietrzyli w jego poczynaniach interes i przynosili do urzędu w Fredersdorfie (ok. 20 km na wschód od centrum Berlina) znaczki Reichspost, a on stemplował je grzecznościowo (np. na wizerunku niedawnego wodza). Franz Massimo nie był kolekcjonerem, ale był dumny ze swoich znaczków.

Ryc. 107 i 108. Grzecznościowe stempełki z Fredersdorfu.

Powstałe w końcowym okresie wojny znaczki poczty Rzeszy z różnymi nadrukami wycofano w sierpniu 1945 r. Późniejsze wydania lokalne straciły swoją ważność obiegową z końcem października 1946 r.

Od lutego 1946 r. funkcjonował wspólny zarząd nad pocztą w trzech strefach okupacyjnych – amerykańskiej, brytyjskiej i radzieckiej. Tylko we francuskiej obowiązywały inne

zasady. W tym okresie ukazały się wydania wspólne dla trzech stref okupacyjnych. Dopiero reforma walutowa w czerwcu 1948 r. spowodowała odrębne wydania znaczków.

Ryc. 109 i 110. Datownik z okazji Dnia znaczka i rocznicy wspólnych wydań dla stref okupacyjnych oraz znaczek z okresu marzec 1947-luty 1948 r.

Ryc. 111-113. Datowniki z okazji jubileuszowego spotkania wymiennego i Dnia znaczka oraz znaczek upamiętniający 50. rocznicę śmierci Heinricha von Stephana, współzałożyciela UPU z maja 1947 r.

Okupacja Niemiec pociągała za sobą znaczne koszty. Zniszczona gospodarka niemiecka nie była w stanie zaopatrzyć ludności w wystarczającą ilość produktów niezbędnych do normalnego funkcjonowania społeczeństwa. Chaos dodatkowo pogarszał bałagan związany z funkcjonowaniem na tym terenie wielu walut. Oprócz obowiązujących jeszcze Reichsmarek (RM) były to waluty krajów okupujących oraz wprowadzona tzw. aliancka marka okupacyjna. Nową walutę wprowadzono 21 czerwca 1948 r. i nosiła nazwę „Deutsche Mark”. Równocześnie wyszły z obiegu waluty: Reichsmark, Rentenmark i marka okupacyjna.

W nocy z 22 na 23 czerwca także Rosjanie przeprowadzili w swojej strefie reformę walutową. Obowiązujące banknoty oklejono specjalnymi kuponami (nie było nowych banknotów, jak te przewiezione w tajemnicy z drukarni w USA do stref zachodnich). Zaskoczenie nagłą reformą spowodowało konieczność stosowania wielu prowizorycznych stempelków.

Ryc. 114 i 115. Datownik z okazji 60-lecia reformy walutowej z 1948 r. oraz znaczek ze stempelkiem nowej wartości (20 Pf) z miejscowości Stendal z czerwca tego roku [3].

Na późniejszych datownikach widzimy już w większości znaczki tematyczne.

Ryc. 116 i 117. Datownik z okazji Dnia znaczka oraz pierwszy znaczek wydany tylko dla radzieckiej strefy okupacyjnej (SBZ) z sierpnia 1948 r.

Ryc. 118 i 119. Projekt datownika z poprawną pisownią słowa „sowjetischen” (z małej litery).

Niestety, projekt ten nie został zaakceptowany. Obok znaczek pokazany na datowniku.

Oba znaczki przedstawiają sceny z dzieł Ericha Grunera związane z targami w Lipsku („Pierwszy targ noworoczny” z 1459 r. oraz „Przybycie zagranicznych tkaczy” z 1469 r.).

Ryc. 120 i 121. Datownik z okazji jubileuszu klubu i wystawy w Monachium oraz znaczek z października 1948 r.

Od 1 grudnia 1948 r. obowiązywał dla większości przesyłek pocztowych obowiązkowy podatek w wysokości 2 Pf, tzw. „Notopfer” (nagła ofiara), dla którego wydano specjalny znaczek skarbowy naklejany na przesyłce. Te dwa fenigi miały przynieść korzyści ludności Berlina Zachodniego, która ucierpiała z powodu znacznych trudności ekonomicznych w wyniku blokady ich miasta (26 czerwca 1948-12 maja 1949 r.).

Ryc. 122 i 123. Datownik z okazji 75-lecia wydania znaczka podatkowego na usługi pocztowe oraz znaczek „Notopfer” z 1948 r.

Planowany do lutego 1949 r. trzymiesięczny okres poboru był ustawowo wielokrotnie przedłużany aż do końca marca 1954 r. Przesyłki podlegające temu opodatkowaniu, które nie posiadały tego znaku akcyzy, nie były przewożone przez pocztę.

Nie podlegały temu podatki: przekazy pocztowe, wolne od opłaty listy do banku pocztowego w specjalnych kopertach, druki i przesyłki gazetowe oraz reklamowe, dowody nadania przesyłek, przesyłki dla niewidomych, służbowe przesyłki pocztowe, informacyjne przesyłki w sprawach jeńców wojennych, służbowe przesyłki dyplomatyczne oraz (co stanowiło chyba większość) przesyłki zagraniczne, do Berlina i radzieckiej strefy okupacyjnej.

Ryc. 124 i 125. Datownik z okazji 70. rocznicy pierwszego posiedzenia Bundestagu oraz znaczek z tej okazji z 1949 r.

W wyniku pierwszych wyborów po obaleniu nazizmu w Niemczech w sierpniu 1949 r., 7 września zebrała się w ówczesnej stolicy Bonn niższa izba parlamentu – Bundestag. Pierwszym demokratycznym kanclerzem został Konrad Adenauer. Od 1999 r. siedzibą Bundestagu jest budynek byłego Reichstagu w Berlinie.

Ryc. 126 i 127. Datownik z okazji 70-lecia znaczków NRD oraz znaczek upamiętniający 75-lecie Światowego Związku Pocztowego z 1949 r.

(ciąg dalszy w następnym biuletynie)

- [1] więcej na: <https://heimatverein-fredersdorf-vogelsdorf.de/Dokumente/Massino.pdf>
- [2] ilustracja z portalu <https://www.philaseiten.de/>
- [3] ilustracja dzięki uprzejmości p. H. Schinkela ze Stendal.